
O H J E E T

V E D E N K O R K E U D E N H A V A I N N O I N T I

Vedenkorkeudella tarkoitetaan havaintopaikan vedenpinnan korkeutta jostakin liikkumattomasta pisteestä, tavallisimmin vedenkorkeusasteikon nollapisteestä lukien. Vedenkorkeusasteikkojen nollapistet pyritään yhdistämään valtakunnalliseen tarkkavaaitusverkkoon. Näin havaitut vedenkorkeudet voidaan laskea halutussa korkeusjärjestelmässä.

Vedenkorkeushavaintoasemaan kuuluu aina kalliolla, tai sen puuttuessa isossa maakivessä tai muussa mahdollisimman liikkumattomassa perustassa oleva kiintopiste. Asteikon paikoillaan pysyminen tarkistetaan aika ajoin kiintopisteestä. Jäät ja routa saattavat liikuttaa asteikkoa.

Asteikkotyypit

A) Vedenkorkeusasteikko

Tavallisin keino vedenkorkeuksien havaitsemiseksi on liikkumattomaan perustaan, kuten kalliioon, isoon kiveen, betonisiltaan tms. kiinnitetty pystysuora asteikko (kuva 1). Sen muodostavat kiilapulteilla tukevasti kiinnitetty parru ja asteikkolevy.

Yleisin levymalli on metrin mittainen ja siinä on kahden sentin pykälät, joista vedenkorkeuden voi lukea helposti yhden senttimetrin tarkkuudella. Desimetrit on numeroitu alhaalta lukien. Yleensä useampia asteikkolevyjä asennetaan päällekkäin, jotta asteikko on riittävän korkea vedenkorkeuden vaihteluille.

B) Pohjapaalu

Monissa tapauksissa ns. pohjapaalu (kuva 2) on osoittautunut varsin käyttökelpoisiksi. Pohjapaalun muodostaa järven tai joen pohjaan pystysuoraan juntattu parimetrinen puu, jonka yläpäässä on 30 cm pitkä terästappi, tai kalliioon tai kiveen kiinnitetty terästappi. Vedenkorkeudet luetaan viemällä terästapin päähän erityisesti tätä tarkoitusta varten valmistettu suppilomitta. Suppilomitan varressa on senttimetrijaotus. Alapäässä on messinkisuppilo, joka ohjaa mitan tapille.

Vedenkorkeuden mittaaminen

Vedenkorkeus luetaan senttimetrin tarkkuudella normaalesti kerran viikossa. Talvisin seuranta voi tapahtua kerran kahdessa viikossa. Virtaamien vaihdellessa voimakkaasti vedenkorkeus mitataan kerran päivässä. Tällaisia tilanteita syntyy voimakkaiden sateiden jälkeen ja lumen sulamisen yhteydessä. Lisäksi kesäisin voimakas haihdunta voi aiheuttaa heilahduksia. Havaittu vedenkorkeuslukema (asteikon lukema) merkitään lomakkeeseen. Täytä myös muut tarvittavat lomakkeen kohdat.

⇒

Jos vesi aaltoilee havaintoja tehtäessä, merkitään päiväkirjaan se asteikkolukema, jonka arvioidaan vastaavan vedenpinnan keskimääräistä korkeutta havaintotilanteessa. Kun tuulee voimakkaasti, vedenkorkeuden mittausta ei suoriteta.

Talvella asteikon tai pohjapaalun ympärille tehdään avanto, jotta vedenkorkeus voidaan lukea. Avannon aukipitämistä voi helpottaa peittämällä sen esim. styrox-levyllä sekä lumella.

Kirjallisuuslähteet:

Vesihallituksen julkaisuja 47, Hydrologiset havainto- ja mittausmenetelmät, Helsinki 1984

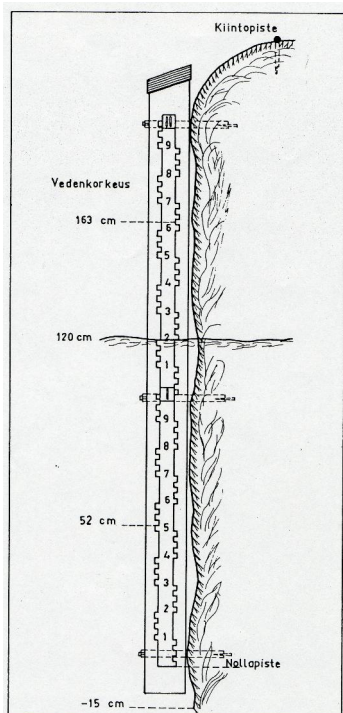
Tulosten ilmoittaminen:

SATAVESI-ohjelma kerää tiedot vesistöseurannan aloittaneilta henkilöiltä. Vedenkorkeustulokset toimitetaan vuosittain vuoden vaihteessa yhdessä muiden seurantatulosten kanssa kansiossa olevassa / teille toimitettavassa palautuskuoressa. (Ilmoitathan mahdollisesti muuttuneet osoitetiedot!)

Vedenkorkeuslukemat ilmoitetaan suoraan asteikon lukemina. Lukemat muutetaan korkeuksiksi merenpinnasta (N60-järjestelmään) SATAVESI-ohjelman toimesta. Mikäli tietojen keräämiseen tulee muutoksia, teille ilmoitetaan niistä henkilökohtaisesti.

Tulokset kootaan raporttiin, joka toimitetaan kaikille seurantaa toteuttaville.

Kuva 1: Vedenkorkeusasteikko

Kuva 2. Pohjapaalu

